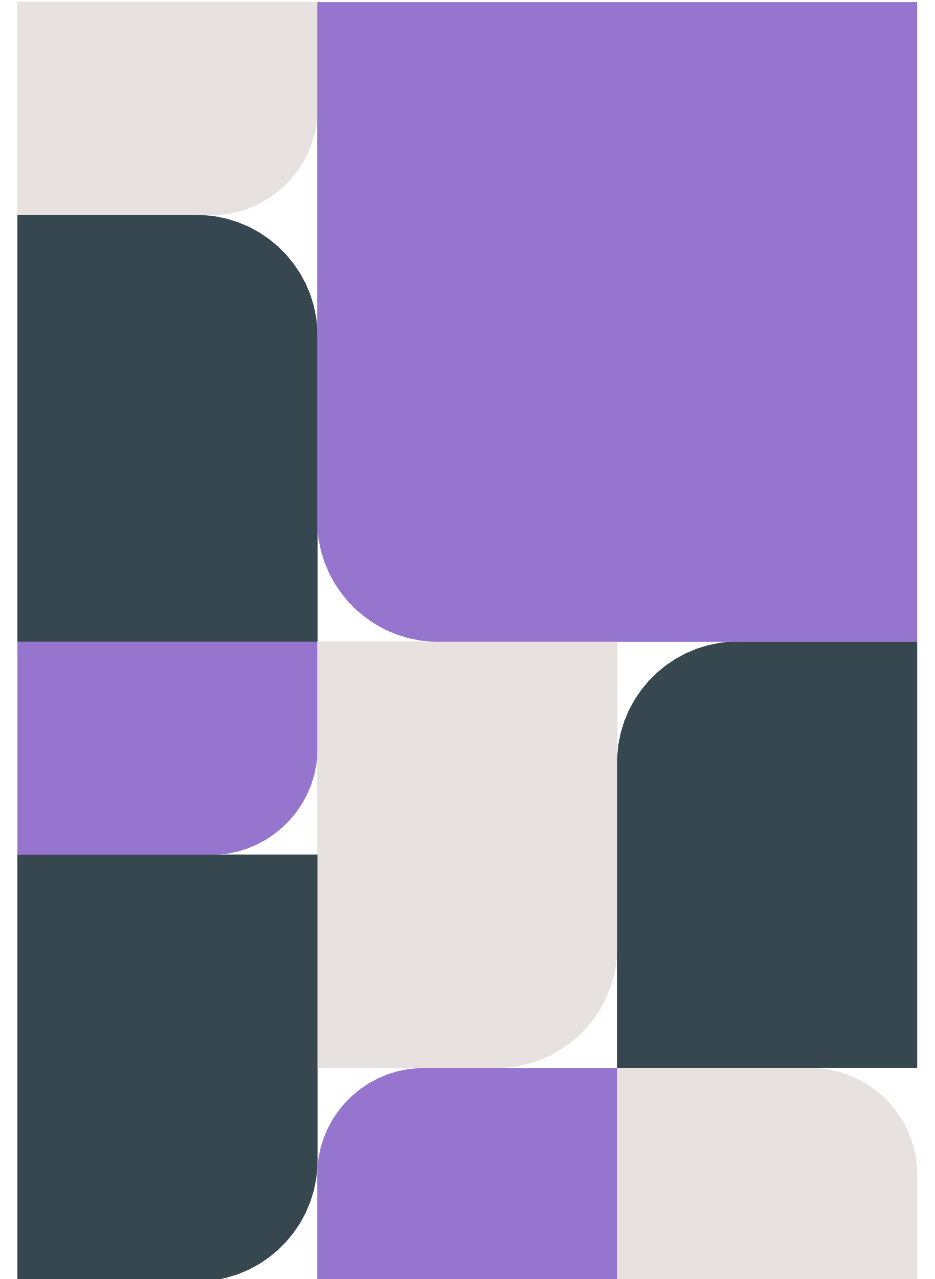

Vaccination mot pneumokocker

Smittskydd Västra Götaland 2023-10-12

Nytt sedan föregående uppdatering 2023-09-15

- Ny regional KVÅ-kod för pneumokockvaccination med Vaxneuvance beslutad 2023-10-11.

PCV15 (Vaxneuvance) är sedan sept 2023 ett nytt upphandlat pneumokockvaccin i barnvaccinationsprogrammet, istället för PCV10 (Synflorix). Vaccinet kan även ges till riskgrupper utanför programmet enligt [Terapiråd Vaccination mot pneumokockinfektion.pdf \(vgregion.se\)](#)

- Vårdgivare inom primärvården registrerar vaccinationen inom vaccinationsprogrammet som hälsovård och kontakttyp A "notat om patient" eller M "mottagningsbesök"
- Redaktionella ändringar

Vad är pneumokocker?

Vilka riskerar att insjukna i en infektion orsakad av pneumokocker?

Pneumokocker

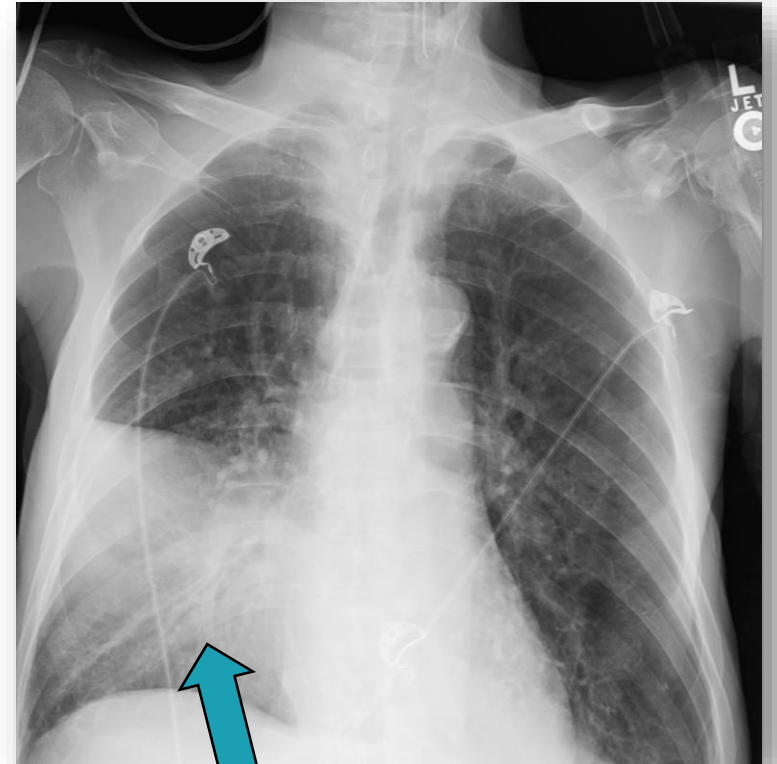
- Vanligaste orsaken till bakteriella luftvägsinfektioner (lunginflammation, öroninflammation, bihåleinflammation)
- Orsakar även sepsis ("blodförgiftning") och hjärnhinneinflammation
- Vid bakteriell infektion som komplikation till en virusinfektion är pneumokocker en mycket vanlig orsak till infektionen
- Det finns cirka 100 olika serotyper av pneumokocker

Streptococcus pneumoniae – en diplokokk (Bild: CDC)

Pneumokockinfektion

- Drabbar alla åldrar, men främst små barn och personer som är 65 år och äldre
- Ger ökad risk för svår infektion vid avsaknad av mjältfunktion (aspleni) eller vid skalltrauma med barriärskada
- Resistens mot penicillin är ett hot vid behandling av pneumokockinfektioner

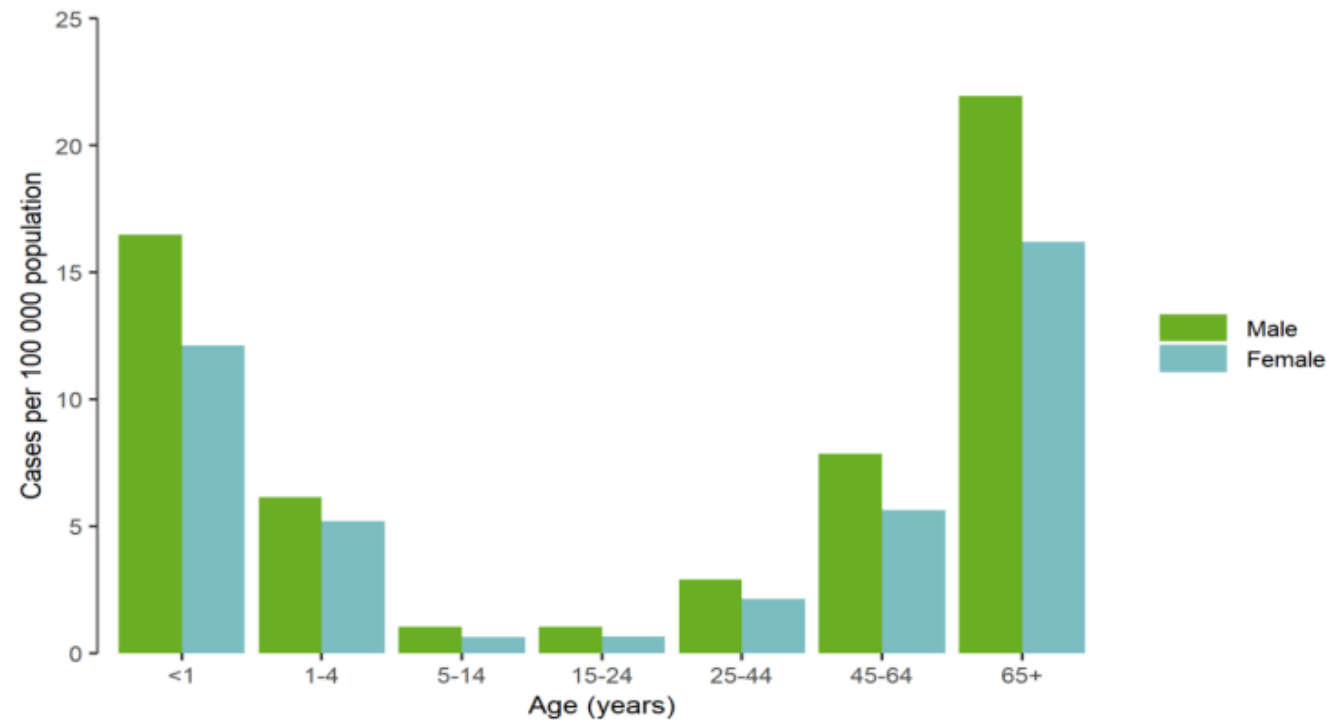
Lobär pneumoni orsakad av pneumokocker

Invasiv pneumokockinfektion drabbar främst de yngsta och de äldsta

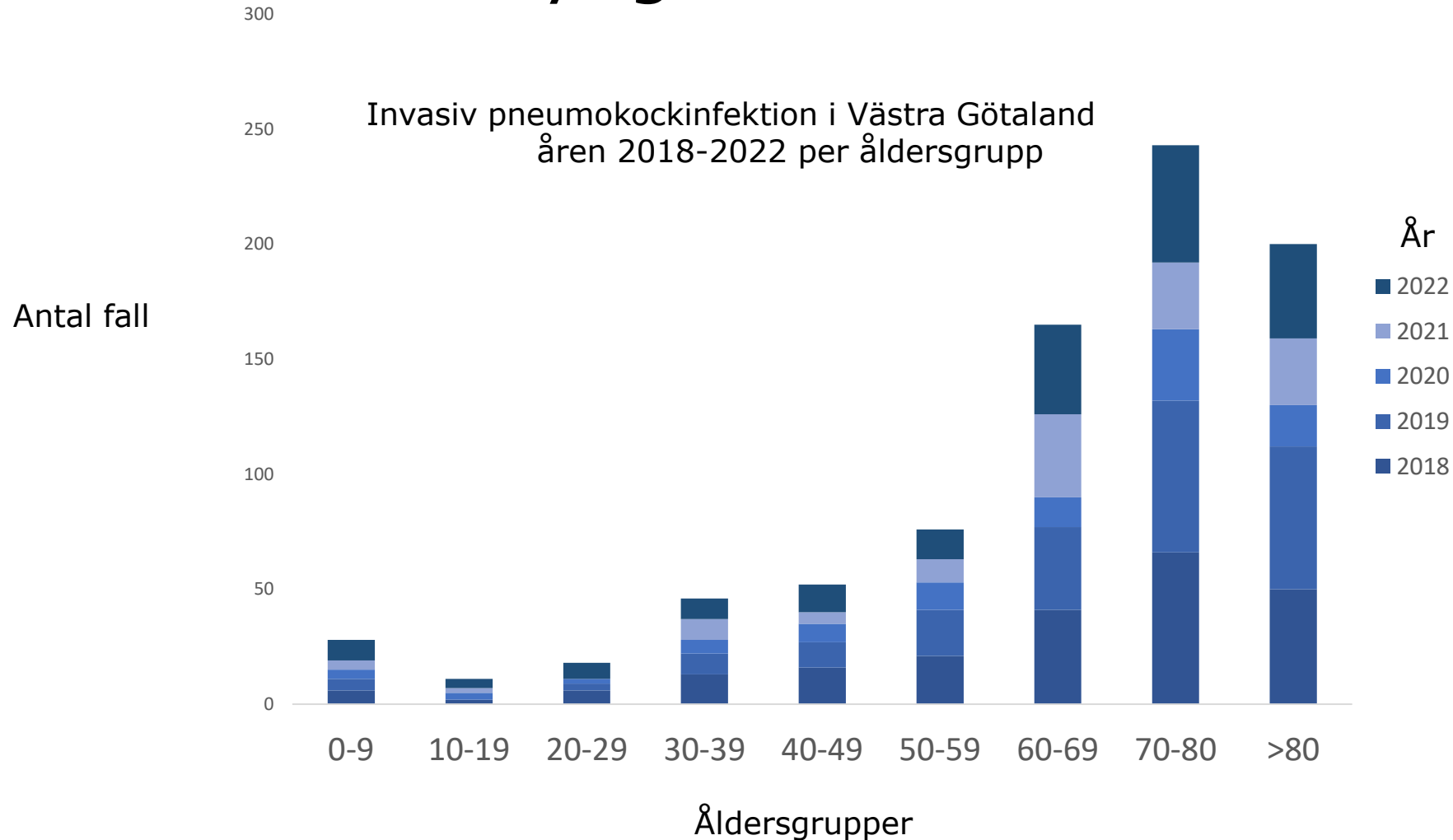
Annual epidemiological report for 2018

SURVEILLANCE REPORT

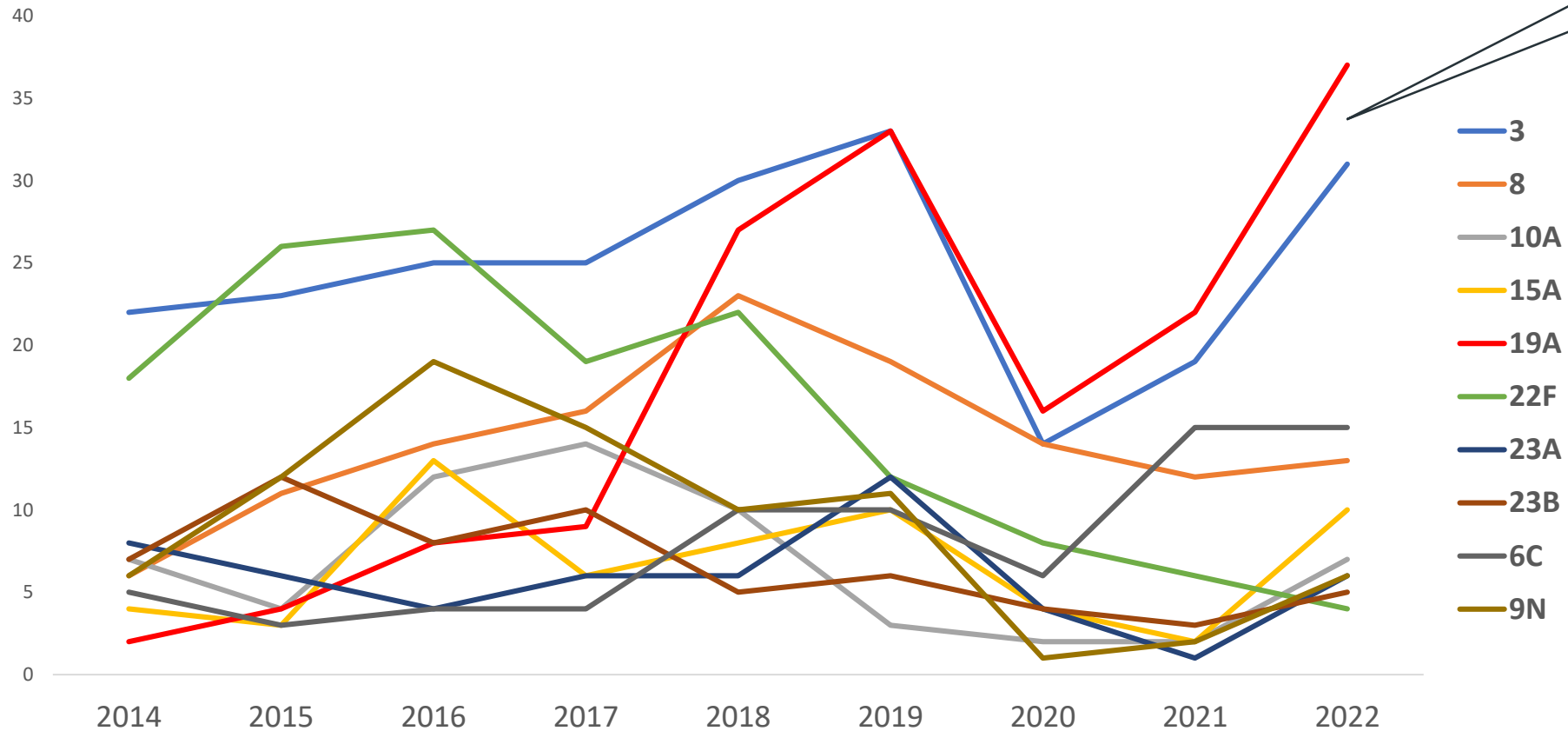
Figure 2. Distribution of confirmed invasive pneumococcal disease cases per 100 000 population, by age and gender, EU/EEA, 2018

Invasiv pneumokockinfektion drabbar främst de yngsta och de äldsta

De 10 vanligaste serotyperna av pneumokocker vid invasiv pneumokockinfektion i Västra Götaland 2014 – 2022

Preliminära data, ca 90 % av stammarna serotypade

Om vaccination mot pneumokocker

Vaccin mot pneumokocker

Två olika huvudtyper av vacciner

- Polysackaridvaccin

Vaccin bestående av kolhydrat från pneumokockens bakteriekapsel. Innehåller antigen från 23 serotyper av pneumokocker.

- **Pneumovax** (=PPV23). Godkänd för vaccination av alla från två års ålder och uppåt.

- Konjugatvaccin

Vaccin där kolhydrat från bakteriens kapsel kopplats till ett protein, vilket gör att även barn under två år kan bilda antikroppar mot bakteriekapseln. Siffran efter "PCV" anger hur många olika antigen från serotyper av pneumokocker som vaccinet innehåller. PCV15 ingår i det nationella barnvaccinationsprogrammet sedan 1 sept 2023.

- **Synflorix** (=PCV10). Godkänt för vaccination av barn mellan sex veckor och fem år. Ej för vuxna.

- **Prevenar 13** (=PCV13) Godkänt för vaccination av alla från sex veckors ålder och uppåt.

- **Vaxneuvance** (=PCV15) Godkänt för vaccination av alla från sex veckors ålder och uppåt.

- **Apexxnar** (=PCV20) Godkänt för vaccination av vuxna från 18 års ålder.

Vaccin mot pneumokocker

Typ av bakteriellt antigen i tillgängliga pneumokockvacciner

Serotyp	1	2	3	4	5	6A	6B	7F	8	9N	9V	10A	11A	12F	14	15B	17F	18C	19A	19F	20	22F	23F	33F
PCV10	■			■	■		■	■							■			■		■			■	
PCV13	■		■	■	■	■	■	■							■			■	■	■			■	
PCV15	■		■	■	■	■	■	■			■				■			■	■	■			■	■
PCV20	■		■	■	■	■	■	■	■		■	■	■	■	■	■		■	■	■			■	■
PPV23		■	■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- PCV15 innehåller utöver PCV13-serotyperna: **22F** och **33F**
- PCV20 innehåller utöver PCV15-serotyperna: **8**, **10A**, **11A**, **12F** och **15B**
- Serotyper som enbart finns i PPV23: **2**, **9N**, **17F**, **20**

Vaccination mot pneumokockinfektion

Befintliga vaccinationsprogram

Särskilt **nationellt** vaccinationsprogram för pneumokocker (december 2022)

Omfattar:

- personer som är 2 år eller äldre med **riskgruppstillhörighet**
- alla personer **det år de fyller 75 år** oavsett riskgruppstillhörighet

Regionalt vaccinationsprogram för kostnadsfri vaccination mot pneumokocker (mars 2023)

Omfattar:

- alla personer **folkbokförda i VGR** som är **76 år och äldre** oavsett riskstillhörighet

Utöver detta **rekommenderar** Folkhälsomyndigheten vaccin mot pneumokocker till ytterligare

grupper som har en högre risk att insjukna i pneumokockinfektion, exempelvis rökare eller

personer som tidigare haft en invasiv pneumokockinfektion. Saknas annan riskstillhörighet **gäller egenavgift** enligt vaccinprislista i VGR enligt tidigare rutin. I dessa fall registreras ingen KVÅ-kod.

Vaccination mot pneumokockinfektion i VGR

- Vaccin mot pneumokocker som ges inom ramen för det nationella vaccinationsprogrammet för riskgrupper samt för det regionala vaccinationsprogrammet är **avgiftsfria för patienten**
- Den **vaccinerande enheten får ersättning från regionen** för vaccinationen (gäller offentliga mottagningar och särskilt upphandlande vaccinenheter). För KVÅ-koderna, se blad 15 i detta bildspel.
- Vaccinationer som ges inom ramen för det nationella vaccinationsprogrammet för riskgrupper är obligatoriskt att **rapporteras till det nationella vaccinationsregistret (NVR)** (skyldighet enligt lag). **Vårdgivaren ansvarar** för att detta utförs.
- Rapportering **rekommenderas att ske direkt via journal-systemet** (så kallad hel- eller halvautomatiserad överföring) och kan överföras i samma fil som andra vaccinationer som ska rapporteras till NVR (enligt barnvaccinationsprogrammet samt covid-19-vaccin)

Sammanfattning av indikationer, riskgrupper, typ av vaccin och avgiftsfrihet

[Terapiråd Vaccination mot pneumokockinfektion.pdf \(vgregion.se\)](#)

Terapigrupp Vaccin – Terapiråd

Vaccination mot pneumokockinfektion

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Giltig fr.o.m. 2023-09-01

Särskilt nationellt vaccinationsprogram för pneumokocker gäller från december 2022. Det omfattar alla personer som är 2 år eller äldre med riskgruppstillhörighet samt personer som är 75 år.

Regionalt vaccinationsprogram för kostnadsfri vaccination mot pneumokocker för personer som är 76 år och äldre oavsett riskstillhörighet gäller sedan mars 2023.

Vaccination mot pneumokockinfektion ska erbjudas kostnadsfritt till personer med någon av följande sjukdomar, tillstånd eller åldersgrupp	Rekommenderat vaccin för personer 18 år och äldre som inte tidigare vaccinerats mot pneumokocker	Rekommenderat vaccin för barn/ungdomar 2-17 år som inte tidigare vaccinerats mot pneumokocker
Kronisk hjärtsjukdom	Pneumovax*	Pneumovax*
Kronisk lungsjukdom	Pneumovax*	Pneumovax*
Andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion	Pneumovax*	Pneumovax*
Kronisk leversjukdom	Pneumovax*	Pneumovax*
Kronisk njursvikt	Pneumovax*	Pneumovax*
Diabetes mellitus	Pneumovax*	Pneumovax*
Bristande mjältfunktion eller saknar mjälte***	Pneumovax*	Pneumovax*
Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen	Apexxnar** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare
Cystisk fibros	Apexxnar** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare
Kokleaimplantat	Apexxnar**	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare
Nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling	Apexxnar**	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare
Organtransplantation****	Apexxnar**	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare
Personer 75 år och äldre utan annan riskgruppstillhörighet	Pneumovax*	Vaxneuvance** följt av en dos Pneumovax minst två månader senare

Uppdaterad 2023-09-01

Frågor specifikt för Västra Götaland om pneumokockvaccination och det nya nationella vaccinationsprogrammet

Vaccinationen utförs av regionens vårdgivare och upphandlade vaccinatörer och erbjuds dem som är folkbokförda i Sverige (har svenskt personnummer)

Vid aspleni eller vid likvorläckage används två typer av pneumokockvacciner, men vid olika tillfällen. Ange KVÅ-kod för det vaccin som ges vid respektive besök

KVÅ-koder vid pneumokockvaccination

För att ha underlag för vårdgivarens ersättning finns tre KVÅ-koder att välja på:

UX660 för vaccinet Pneumovax (de flesta vaccinationerna) för riskgrupper och personer ≥ 75 år

UX661 för vaccinet Apexxnar inom vaccinationsprogrammet

UX659 för vaccinet Vaxneuvance inom vaccinationsprogrammet

Vårdgivare inom primärvården registrerar vaccinationen som hälsovård och kontakttyp A "notat om patient" eller M "mottagningsbesök"

(För personer under 75 år som **inte** ingår i vaccinationsprogrammet registreras ingen KVÅ-kod.)

Medicinska riskgrupper som omfattas av det nationella vaccinationsprogrammet mot pneumokocker

Medicinska riskgrupper

Vaccinationsprogrammet för riskgrupper mot pneumokocker omfattar **alla personer som är 2 år eller äldre** och som har någon av följande sjukdomar eller tillstånd:

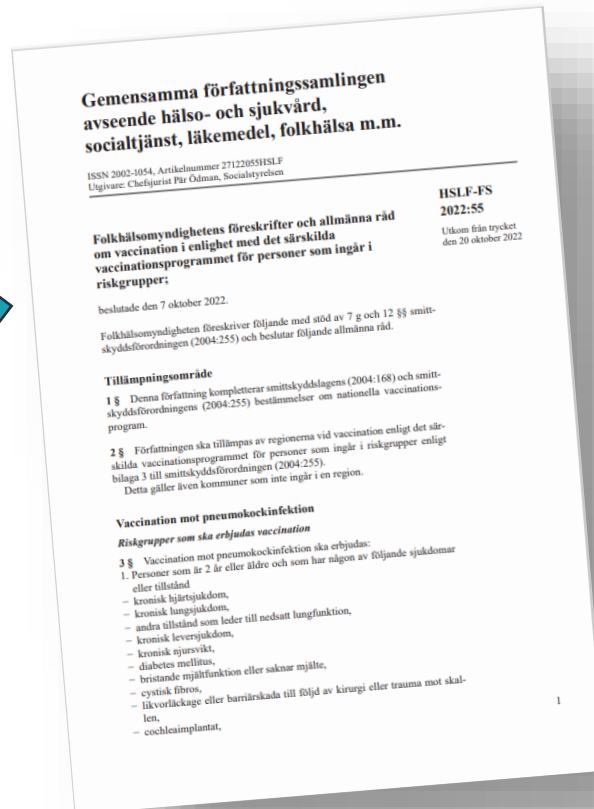
- **kronisk hjärtsjukdom**
- **kronisk lungsjukdom**
- **andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion**
- **kronisk leversjukdom**
- **kronisk njursvikt**
- **diabetes mellitus**
- **bristande mjältfunktion eller saknar mjälte**
- **cystisk fibros**
- **likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen**
- **kokleaimplantat**
- **nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling**
- **organtransplantation.**

Nationella vaccinationsprogram mot pneumokocker innefattar även personer det år de fyller 75 år

Personer 75 år

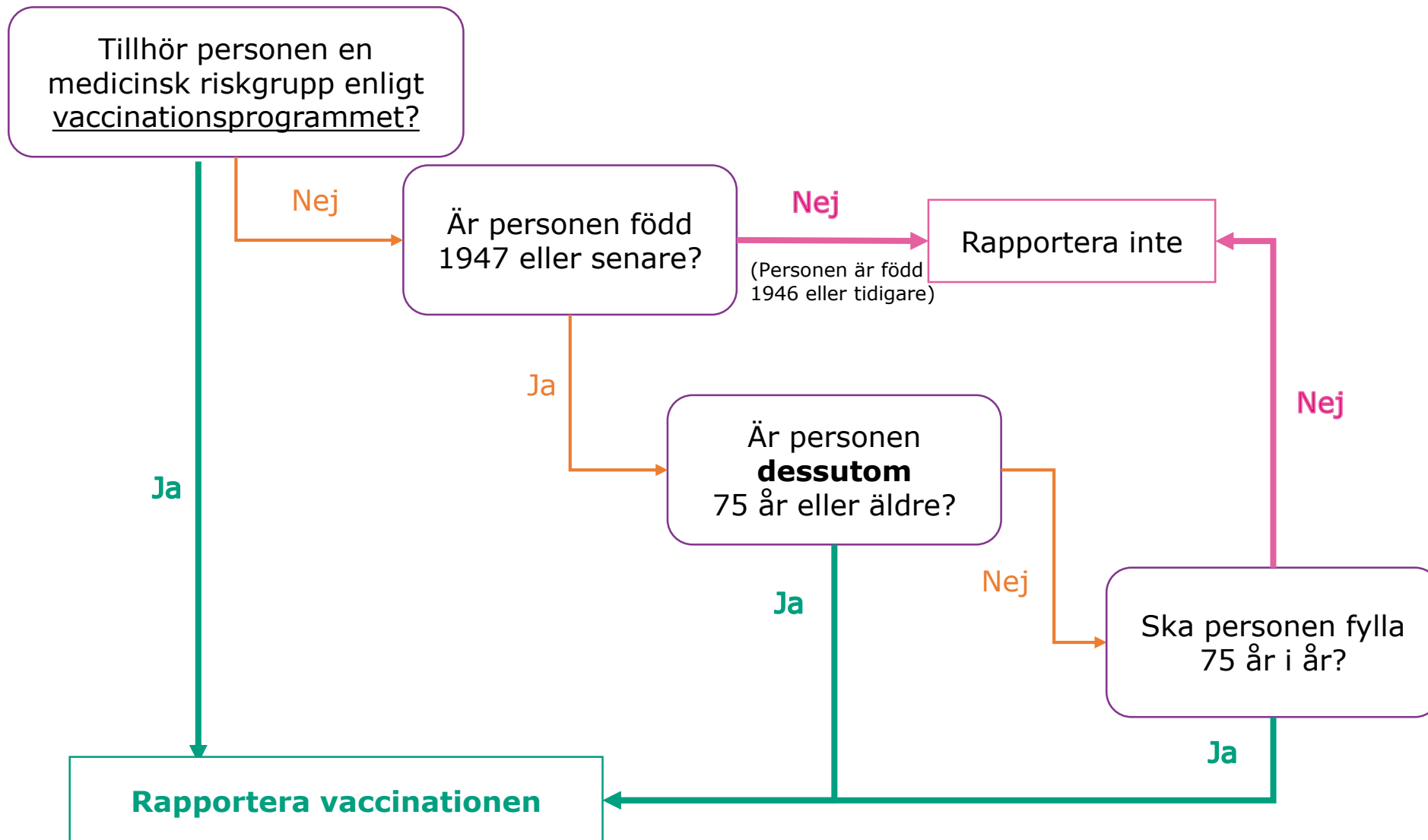
Vaccination mot pneumokocker ska erbjudas till alla det år de fyller 75 år. Om vaccinationen inte genomförs under det året, har personen rätt till en kostnadsfri vaccination vid ett senare tillfälle.

Skilj mellan det **nationella vaccinationsprogrammet för pneumokockvaccination** (=avgiftsfrihet för riskpatienten + krav för regionen) med start den 1 december 2022 och Folkhälsomyndighetens **rekommendationer för vilka som bör vaccineras mot pneumokocker** (=råd och förslag), uppdaterad 4 september 2023

Vaccinationer som ges i det nationella vaccinationsprogrammet ska registreras i NVR

Folkhälsomyndighetens vägledning för rapportering av vaccinationer mot pneumokocker till det nationella vaccinationsregistret:

Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper från Folkhälsomyndigheten uppdaterad 2023-09-05

- Folkhälsomyndigheten rekommenderar att pneumokockvaccination erbjuds till personer som **löper ökad risk för att drabbas av allvarlig pneumokocksjukdom**.
- Vaccinationsrekommendationerna skiljer sig åt för **dem med störst risk** och **de som har ökad risk** för allvarlig pneumokocksjukdom.
- De flesta riskgrupper är heterogena och man kan behöva göra en **individuell bedömning** av om vilket vaccin som ska erbjudas.

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper från Folkhälsomyndigheten uppdaterad 2023-09-04

- Vaccination mot pneumokocker rekommenderas till **alla personer som är 65 år eller äldre**
- För personer som är 65 år och äldre och utan annan riskgruppstillhörighet rekommenderas PPV23 (Pneumovax)

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Vaccination mot pneumokocker rekommenderas till ytterligare riskgrupper utöver de nationella och regionala programmen

2023-09-04

Folkhälsomyndigheten rekommenderar dessutom vaccination mot pneumokocker till personer som också löper en ökad risk för att drabbas av allvarlig pneumokocksjukdom, men som **inte omfattas av det nationella särskilda vaccinationsprogrammet** för personer som ingår i riskgrupper.

Det gäller följande grupper:

- **personer som är 65 -74 år**
- **personer som tidigare haft en invasiv pneumokockinfektion**
- **personer som röker**
- **personer med alkohol- eller narkotikaberoende**
- **svetsare**

I VGR gäller egenavgift enligt [vaccinprislista](#) för dessa grupper.

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Revaccination med pneumokockvaccin

2023-09-04

Revaccinationer med PPV23

Personer i grupper med ökad risk som tidigare har vaccinerats med PPV23, rekommenderas

revaccination när det har gått mer än 5 år sedan föregående vaccination.

Vid 75 års ålder ska personer därmed erbjudas en dos PPV23 även om de tidigare har vaccinerat

sig mot pneumokocker. Det bör dock ha gått minst 5 år sedan förra vaccinationen med PPV23.

Revaccinationer med konjugatvaccin (PCV15 och PCV20)?

Behovet av påfyllnadsdoser efter vaccination med konjugatvacciner är än så länge inte säkerställt.

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Kombination med andra vacciner

2023-09-04

Pneumokockvacciner **kan ges samtidigt med ett annat vaccin**, till exempel influensavaccin eller vaccin mot covid-19, förutsatt att olika injektionsställen används.

PCV ges regelbundet till barn samtidigt med andra vacciner inom det allmänna vaccinationsprogrammet för barn och flera kliniska studier och löpande uppföljning visar att samadministreringen är säker och effektiv.

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN